

Endelig blev *Jagtretten* i Skødernes § 2 forbeholdt Kongen, og i § 9 fastsloges en lignende Pligt til *Frikørsler* som den, der indeholdtes i Arvefæsteskøderne paa Hørsholm Distrikt. Ogsaa paa disse Punkter har der nu fundet en *Afløsning* Sted mod aarligt Pengevederlag henholdsvis ifølge Lov 25. Marts 1851 og Lov 20. Marts 1855, jvfr. ovenfor under Hørsholm Distrikt.

Som det vil ses, var det kun *Gaardene*, der vare givne i Arvefæste. *Husmændene* vedbleve at være Fæstere og vare det endnu, da de 3 Sogne bleve underlagte Frederiksborg Distrikts Jordebogskasse. Herefter maatte Husmændene dele Skæbne med deres Standsfæller paa dette Distrikt og kunde da faa Arvefæste paa de der gældende Vilkaar, hvorom nærmere nedenfor. Men det var kun meget faa af de 3 Sognes Husmænd der valgte Arvefæste; den aller største Del af Husene bleve solgte til fuld Selvejendom i Henhold til Lov 8. April 1851<sup>12)</sup>.

Faa Aar forinden de 3 Sognes Henlæggelse under Frederiksborg Amt var Grunden lagt til de nuværende Jordebogsafgifters Tilbliven og Udvikling i saavel *Frederiksborg* som *Kronborg Distrikt*. Langt den største Del af Distrikternes Jordegods bestod af den egentlige Bondejord, som for den overvejende Del var bortfæstet, og Fæstebøndernes Kaar vare ikke bedre her end andetsteds. Men nu begyndte Reformerne. Ved kgl. Resolution af 3. November 1784 blev der nemlig nedsat en *Kommission* af Datidens betydeligste og mest indflydelsesrige Mænd, hvoriblandt den bekendte Greve Christian Ditlev Frederik Reventlow, for at „undersøge og overlægge paa hvad Maade samtlige . . . *Fæstebønders* og *Husmænds* Vilkaar paa Frederiksborg og Kronborg Amter saa vidt mulig kunde forbedres ved den fordelagtigste økonomiske Indretning og ved efter Omstændighederne, især hvor det kunde ske uden Afgang i den kgl. Kasses Indkomster, at forunde dem *Ejendom*“<sup>13)</sup>. Kommissionen lagde straks en Plan og begyndte derefter sin Virksomhed, idet den Tid efter anden indgav sine nærmere Forslag om Udførelsen af Planens Hovedbestanddele. Det første, man havde sin Opmærksomhed henvendt paa, var en *almindelig Udskiftning* af det tidligere Driftsfællesskab, og hermed gik man da i Gang overalt. Arbejdet fremmedes med en saadan Kraft, at der henimod Slutningen af Aaret 1789 allerede var udskiftet 113 Byer, og i Løbet af Aaret 1790 var Udskiftningen tilendebragt overalt paa begge Amter alene med Undtagelse af Tibirke By; her havde Flyvesandet nemlig anrettet saa store Ødelæggelser, at man ikke ansaa en Udskiftning for gavnlig. Samtidig med Udskiftningen lod Kommissionen Jorden *taksere*. Den bedste Jord, — der fandtes i Udlejre By — vurderedes til det vilkaarlige Tal 24; al anden Jord sattes i Forhold hertil. Fremdeles søgte man ved forskellige *Understøttelser* i Penge og i Naturalier at opmuntre Bønderne til Udflytning fra de tæt sammenbyggede Landsbyer. Og for endelig at fremme Markfreden virkede Kommissionen for en almindelig Indhegning af Jorderne; der blev saaledes udsat Præmier for den største Strækning af velsatte Stengærder.

Ved disse Foranstaltninger havde nu Kommissionen banet Vejen for Iværksættelsen af det, der dog var dens Hovedopgave: at skaffe Bønderne *Ejendomsretten* over deres *Fæstegaarde*. Man begyndte da at bortarvefæste disse. Der blev dog *ikke tilbudt* Bønderne Arvefæsteskøder paa visse Vilkaar, langt mindre oprettet nogen egentlig Kontrakt herom Bortarvefæstningen blev formedelst de meget moderate Vilkaar, hvorom nedenfor, betragtet som en *kgl. Gunstbevisning*, der først kunde bevilges efter indgiven Ansøgning. Og da nu Kommissionen fandt, at ikke alle Fæstere uden videre burde nyde godt af denne Kongens Gunst, men kun de, som paa Grund af tidligere Flid og Stræbsomhed havde vist sig værdige dertil, approberede Kongen under 19. Juli 1786 følgende, af Kommissionen foreslaaede bestemte Betingelser for Arvefæsteskødes Meddelelse:

<sup>12)</sup> En Sammenligning mellem den nuværende Jordebog for Frederiksborg Distrikt og en til Brug ved de 3 Sognes Overførelse til Frederiksborg Amt tagen Ekstrakt af Kjøbenhavn Amts Jordebog viser, at Husmændene alle vare Fæstere ved Overflytningen; dernæst fremgaar det af den nuværende Jordebog, at kun 7 Huse under de 3 Sogne ere overdragne i Arvefæste mod aarlig Afgift til Jordebogskassen. Det første af disse Huse bortarvefæstedes i Aaret 1811, de øvrige 6 i Tidsrummet fra 1830—51. Alle andre Fæstehuse bleve bortsolgte efter Reglerne i Lov 8. April 1851.

<sup>13)</sup> Kommissoriets Ordlyd er trykt i et Skrift af Kommissionsmedlem, Etatsraad Hansen, nemlig „Beskrivelse over de efter en Kongelig Commissions Forslag paa Frederiksborg og Cronborg Amter foretagne Indretninger“; se endvidere Bergsøe: „Greve Ch. D. Fr. Reventlows Virksomhed“, I, p. 56—57.